

Довідка про творчий внесок

кандидата історичних наук, старшого наукового співробітника

Науково-дослідного Інституту українознавства

Міністерства освіти і науки України

О.В.Соболевої

Особистий внесок Соболевої Олени Володимирівни полягає у постановці задач, безпосередньому зборі першоджерельного етнографічного матеріалу в експедиціях, аналізі отриманих результатів, їх обговоренні, та написанні статей і монографії.

Соболевою О.В. було проведено цілий ряд польових виїздів та експедицій в регіоні. Результатом цих досліджень став запис більше 150 годин інтерв'ю із респондентами різного віку (опитано більше 300 людей), переважно народжених в Криму до подій депортації 1944 року. В цих інтерв'ю автору вдалося зафіксувати цілу низку раніше не досліджених і не описаних фактів з традиційної культури кримських татар. Впродовж 2015 – 2016 рр. Соболева О.В. продовжила проведення якісних досліджень (розгорнутих напівструктурованих інтерв'ю) серед вимушених переселенців з Криму. Значна частина цих матеріалів була систематизована та теоретично оброблена в багаточисленних наукових статтях Соболевої О.В. та в одноосібній монографії. Сьогодні ці матеріали, належним чином опрацьовані і зберігаються в рукописних архівах установ, де проводилися дослідження (Кафедра етнології та краєзнавства КНУ імені Т. Шевченка, Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського, Науково-дослідний інститут українознавства).

Автор циклу робіт у своїх публікаціях не просто перераховує етнографічні факти у їх тематичній послідовності, а проводить ґрунтовний аналіз та теоретичне опрацювання отриманих результатів. Автором була проведена типологізація традиційної обрядовості кримських татар на основі широкого порівняльного матеріалу. Соболевій О.В. на базі опублікованої

О.В. на базі опублікованої літератури та етнографічних джерел вдалося охарактеризувати етноісторичні процеси в Кримському регіоні.

Автор вперше дослідила на матеріалі кримськотатарської етнографії побутування «народних» або «повсякденних» форм релігійності в умовах секуляризації приватного та публічного життя в ХХ столітті. На основі численних усних свідчень Соболевій О.В. вдалося реконструювати систему общинних релігійних практик («дуа»), котрі побутували серед кримських татар впродовж ХХ століття. Авторкою було вперше комплексно досліджено форми місцевого малого паломництва до мусульманських святинь в Криму. Зокрема, Соболева О.В. в своїх статтях довела, що культ вшанування місцевих святинь сьогодні в Криму набуває політичної ваги.

Важливим є те, що явища традиційної культури розглядаються не у статиці, а в розвитку, адже кримськотатарська етнічна культура проаналізована як динамічна система, яка ґрунтується на етнічних традиціях та одночасно адаптується до нових соціальних умов та політичних обставин.

Автор вперше здійснила ґрунтовний аналіз народних форм мистецтва кримських татар на прикладі традиційного орнаментального шитва, а також дослідила етапи його відродження за часів незалежності України. Вона вказала на непересічне значення народних традицій у формуванні етнонаціональної ідентичності кримських татар на сучасному етапі.

За результатами досліджень опубліковано 1 монографію та 26 статей у реферованих фахових журналах та тематичних збірниках, а також зроблено 29 доповідей на конференціях, з них 3 конференції відбулися закордоном, а 1 організована міжнародною організацією в Україні.

Директор НДІУ
к.і.н

Вчений секретар НДІУ
к.і.н.

Б.М. Галайко

Д.В. Толочко